

H.M. Dronning Margrethe II's nytårstale

Taler

H.M. Dronning Margrethe II
Danmarks regent

Dato

31. december 1999

Sted

Christian 9. Palæ,
Amalienborg

Ikke alle mener, at det nye årtusinde begynder netop i morgen; men i aften tager vi afsked med 1900-tallet, det århundrede vi har haft hjemme i, og som vi føler som vort eget. Det må vi nok have lov til at betragte som skelsættende.

Vi, der er ældre eller gamle, kan nå at opleve en lille del af det nye århundrede. Men for de unge og de yngste vil det 21. århundrede blive deres, det hvori de skal lægge størstedelen af deres indsats, og som vil blive rammen om deres liv. Hvordan vil de mon betragte vores gamle århundrede - ja, hvordan betragter vi det selv - nu, mens vi endnu er i det?

Det er tankevækkende, at næsten alt, hvad vi synes tegner det 20. århundrede, allerede lå parat ved århundredskiftet: kernefysikken, som gav os atomkraften; røntgenstrålerne; mikrobiologien; telefonen; bilen og flyvemaskinen; men også den abstrakte kunst, arbejderbevægelsen, parlamentarismen, kvindefrigørelsen. Alle disse strømninger, disse opfindelser var med til at stemme forventningerne til det kommende århundrede højt. De gav tiden en optimistisk tone, som vi i dag kan have vanskeligt ved at forstå. For nu ved vi jo, hvordan det gik, og hvad har vi dog ikke været vidne til og medvirket til af rædsler og gennemlevet af frygt.

Krige har hærget til alle tider, og voldsregimer har også før holdt folkeslag i deres jerngreb. Men de stridigheder, der har præget dette århundrede, har antaget et hidtil uset omfang. Hele to verdenskrige har vi oplevet, som begge trak dybe spor efter sig af omfattende ødelæggelser og indgribende omvæltninger. Og det blev ved. I næsten et halvt århundrede var der trukket et »jerntæppe« ned gennem Europa, der afskar de ældgamle forbindelser mellem lande og folk. Og næppe var tvang og undertrykkelse ophørt, her eller i andre verdensdele, før det viste sig, at det ikke kun var de gode kræfter, som endelig var sat fri. Er der noget at sige til, hvis vi mister modet? Når vi har troet, at der var sat punktum, har det alt for ofte vist sig, at det kun var et komma eller en tankestreg.

Dog, Danmark er blevet forskånet for de værste følger af det 20. århundredes mange konflikter. Selv Den Anden Verdenskrig efterlod os ikke et land i ruiner og en decimeret befolkning. Vi har ikke været henvist til at begynde forfra og bygge alt op fra grunden. Vi lever i et velordnet samfund, vore menneskelige ressourcer er mange, og vi har sikret et velfærd, som tidligere generationer kun kunne drømme om. Alligevel er det, som om vi står mere usikre og skeptiske over for fremtiden, end man gjorde for hundrede år siden. Vi føler, at der mangler et eller andet, at vi er ved at miste noget vigtigt.

Jeg tror, det hænger sammen med den vældige teknologiske udvikling og den voldsomt forøgede nyhedsstrøm, som vi har oplevet i løbet af de seneste 10-20 år. Det er svært at rumme alt det nye, som vælter ind over os, og som ikke blot præger dagligdagen, men også rejser spørgsmål, der rækker langt ud over den; grundlæggende spørgsmål om etik og om ret og uret. Vi forstår, at vi må tage stilling, og at valget er væsentligt - for os selv i dag og i morgen, og for kommende generationer. Men har vi hver især de forudsætninger, der skal til for at træffe vort valg? Hvorhen skal vi vende os for at få klarhed?

Når tidligere generationer tilsyneladende var i stand til at træffe de rette afgørelser, var det så, fordi spørgsmålene dengang var enklere, eller havde de noget, en ballast, et instinkt, som vi har mistet i vor moderne og splittede verden? Måske nærede de større tiltro ikke blot til deres egen, men også til hinandens gode dømmekraft. Er det mon vores manglende tillid, der gør os usikre, og som også gør, at vores forhold til hinanden ikke er så tillidsfuldt, som det burde være?

Det er godt at være selvstændig, at ville og kunne selv; det giver selvtillid, når det lykkes. Men vi har ikke alle det held eller de kræfter. Så må vi støtte os til andre. Det er ingen skam, for man bliver ikke ringere af at vise tillid. Hvis vi ikke vover at stole på hinanden, bliver vi for alvor fattige og afmægtige. Tilliden er kittet, som holder os sammen i et fællesskab.

Nu er det sidste år i århundredet næsten forbi. Blev det så et år, der bare skulle overstås, eller blev det et år med sit helt eget ansigt?

For dem, der i årets løb har oplevet den glæde at blive forældre eller bedsteforældre, har året været noget ganske særligt. Det har vi oplevet i min familie, og vi er alle dybt rørt over, at så mange har villet dele den glæde med os. Derfor skal der lyde en særlig hilsen med ønsket om et godt nytår for alle Danmarks nye små, for deres forældre og bedsteforældre - ja, for alle familier ud over hele landet.

Tolv måneder er hurtigt forbi, når man er travlt optaget og har meget at glæde sig over. Men for nogle har månederne slæbt sig af sted. Måske fordi de bar på

en stor sorg, eller fordi ulykken ramte dem og truede med at slå dem omkuld; eller fordi alle de gamle problemer stadig var uløste, og der ikke var vej frem at se. For dem alle vil jeg ønske, at det nye år vil blive en ny begyndelse og bringe nyt håb.

Både for Færøerne og for Grønland er det nye år 1000-året for kristendommens komme. Både Prinsen og jeg glæder os over, at vi til sommer skal være med til at fejre den begivenhed, som har præget det færøske og det grønlandske folk så dybt. Vi ønsker et godt nytår for alle på Færøerne og i Grønland.

En særlig hilsen skal også i år gå til de danske syd for grænsen med en tak for deres trofasthed over for Danmark og alt dansk og med mine bedste nytårsønsker.

I årets løb har Prinsen og jeg på vore rejser, sammen eller hver for sig, mødt danskere under alverdens himmelstrøg. Det har hver gang været en oplevelse, som har varmet. Det gør os stolte af vore landsmænd, enten de er udsendt eller selv har slået sig ned i det fremmede, måske i flere generationer. Vi ønsker et godt nytår for dem alle og for deres opgaver, så vidt forskellige, som de er.

Jeg ønsker et godt nytår for alle i forsvaret og for enhver, ude såvel som hjemme, for hvem pligt og frivillighed går hånd i hånd; for alle, der i aften må være langt fra hjemmet, og for dem, der nytårsaften er på deres post for, at vi andre kan sove eller feste trygt og roligt.

Så siger vi farvel til 1999 og drager ind i det nye årtusinde. Forventningsfulde, og lidt beklemte. Planer har vi lagt, og håb og ønsker nærer vi - for vort eget liv, for vort land og for den store verden. Men hvordan vil det gå? Hvordan bliver det for os?

Trækfuglene finder frem over land og hav, tusindvis af kilometer, med en indbygget viden om, hvor de skal hen. Tillidsfuldt kaster årgang efter årgang sig ud på rejsen og finder frem til målet; kun sjældent bliver de slået ud af kurs. Hvorimod vi, vi som har en fornuft og en hukommelse, som er helt anderledes end deres, vi farer vild.

Vi har ikke den samme instinktive tillid; men vi har hinanden. Vi kan nære omsorg for hinanden, og vi kan støtte og opmuntre hinanden.

Når folk i gamle dage begyndte noget nyt eller lagde ud på en stor rejse, ønskede de hinanden 'Gud i vold.' Det er større ord, end de fleste af os tør bruge i dag. Men de ord var udtryk for en dyb tillid, trods livets usikre vilkår.

I aften vover jeg det alligevel: Gud i vold - Godt nytår.

GUD BEVARE DANMARK

Tags

Kongehuset, Nytårstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/dronningens-nytaarstale-1999>